

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

vychádza od roku 1991
ročník 31
september 2021
cena 1 euro

9

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Ani nevedel, ako sa dostal do väzenia

NÁŠ ROZHOVOR

Pani Mária Červenková dovŕšila 24. augusta t.r. 93 rokov. Do krásavice z Breznice (okres Stropkov) sa zamiloval Tomáš zo Šenkvic. V roku 1950 mali svadbu. O rok neskôr sa im narodila dcéra Daniela. Iba raz v živote videla svojho otca, keď mala desať mesiacov. Keď mala rok aj sedem mesiacov osirela. Jej otec Tomáš zahynul v Jáchymove. Bývalý podpredseda PV ZPKO Anton Malacký bol pri tom. Pokiaľ žil spomínal, že ho zabil elektrický prúd. Mal 27 rokov, pani Červenková 25 a odvtedy je vdovou. Napriek nepriazni osudu s veľkou láskou spomína na krátke obdobie osobného šťastia.

● Narodili ste sa v roku 1928 na východnom Slovensku. Ondaľho svet postihla hospodárska kríza. Ako sa to prejavilo vo vašej rodine? Čo robili rodičia?

Mali hospodárstvo. No východ

Mária Červenková

Foto Eva Zelenayová

bol po prvej svetovej vojne zničený, takže otec sa rozhodol odísť do Kanady, aby zarobil na nový dom. A mama s babkou sa starali o všetko. Vyrastali sme s mamou a babkou, ktorá bola pôrodná baba. Všetky roboty viem robiť. Naučila som sa kosiť, dojiť, všetko, čo bolo treba na gazdovstve.

● Otec sa z Kanady nevrátil?

Vrátil sa, no ja som už mala 40 rokov.

● Okrem práce na gazdovstve ste mali čas aj na štúdium?

So sestrou Zuzanou, dvojčikou, sme chodili do meštianskej školy.

Pokračovanie na 10. strane

V čísle

Ján Litecký Šveda Rezort vnútra ruší slobodu slova...	2
Eva Zelenayová Zabudli sme bojovať o demokraciu	3

Eva Zelenayová Obete komunizmu RTVS cenzuruje	4-5
Ján Košiar Tak rozhodli špičky komunistických strán	6

Stanislav Porubčan Náš svet si nedáme nikým vziať	8
Marián Tkáč Teraz ako pred 500 rokmi...	9

Emília Hrabovec Svoj život obetoval za život Otca národa	12
Litecký Šveda opäť U Červeného raka	13

ročník 31 • september 2021

Rezort vnútra ruší slobodu slova a opäť prenasleduje bývalých politických väzňov

Takže už to tu máme naplno. Názorová diktatúra je späť. Ani sme si od nej až tak dlho neoddykli. Naše vyhlásenie o slobode slova, ktoré sme vydali na našom sneme v roku 2017, a ktoré zaujalo iba jediné médium, sa ukazuje, že bolo prorocké. Ale politickí väzni už majú na takéto brutálne mocenské zásahy cit, už to majú v kostiach, vedia kedy prituhuje. Pripomeniem ho aspoň pár vetami: „Pre našich členov, politických väzňov a ich príbuzných, bol ten najväčší výdobytok novembra sloboda. Sloboda pohybu, sloboda náboženská, sloboda podnikania, umelecká sloboda a celé to bolo zastrešené tou najväčšou slobodou – slobodou slova. Tá je zároveň tým hlavným zdrojom všetkých ostatných slobôd, aj tu nespomenutých. Pevne sme všetci verili, že už sa nezopakujú časy, keď za nevhodné názory – a človek často ani nevedel, v čom sú nevhodné – sa bralo na dlhé roky do väzenia. A za ich rozširovanie ešte viac. O to smutnejšie je, že po toľkých rokoch sme opäť svedkami podobných snáh, politici opäť chcú mocensky a v duchu nových ideológií vymedzovať hranice toho, čo je správne. Presne ako to robila KSČ, vrátane „správnej“ interpretácie našich dejín.“

To, že nám zakazujú vydávať Svedectvo, však nijako oficiálne neoznámili, dozvedeli sme sa to iba z telefonátu jednej referentky popri správe, že slávne Ministerstvo vnútra SR nám prideliť potupnú dotáciu 40 000 eur, čo je necelá štvrtina namiesto požadovanej a výsostne potrebnej sumy 174 000 eur. To sa skutočne nedá nijako ináč nazvať, **ako nové prenasledovanie bývalých politických väzňov**. V roku 2021! Viac ako 30 rokov po takzvannej revolúcii, keď nám súdruhovia sľúbili iba lásku. Mimochodom – v Orwellovom románe 1984 sa ministerstvo vnútra nazýva ministerstvo lásky. Tak nejako to už patrí k veci, že nejaký oficiálny papier s pečiatkou a hlavne menom toho, kto navrhol túto diskriminačnú sumu a hlavne zakazuje vydávať politickým väzňom časopis, sme dodnes nedostali. Ani zdôvodnenie, prečo tá doslova potupná suma. Zrejme strach z toho, čo keď sa situácia obráti? Ak si spomeniete na autentické dokumenty na zadnej strane nášho časopisu, ktoré už roky uverejňujeme, aj tam nájdete množstvo škandálnych záznamov z vypočúvania, návrhy na väzbu a pod., kde namiesto mena a podpisu sa skvie iba nečitateľný škrabanc. Päťdesiate roky, zdá sa, sú späť. A George Orwell sa stáva opäť aktuálny.

Predovšetkým - to, že žijeme v permanentnej lži, sa prenáša hlavne do všeobecnej neznášanlivosti, ktorá už prerastá až do živočíšnej nenávisti voči každému ináč zmyšľajúcemu. Už opäť môže byť len jeden správny tábor, ostatných treba vyhladiť. Zatiaľ spoločensky. Všetky naše masmédiá fungujú v moduse „Dve minúty nenávisti“, ktorých sa v románe 1984 museli každý deň všetci povinne zúčastniť a kde v druhej minúte už ľudia chytali až záchvaty zúrivosti a nezostal nikto, na koho by to neúčinkovalo, hoci nechcel. My ešte naše

masmédiá ani noviny nemusíme povinne absolvovať, ale vlastne vyhnúť sa im nedá, keďže nič iné nie je. Veď najnovšie už idú správy aj v hromadných dopravných prostriedkoch. Aj preto treba zrušiť Svedectvo. Všade ide primitívna komunistická nenávisť, pomiešaná s vysoko inteligentnou, ale o to zúrivejšou nenávisťou mladobolševikov, ktorá končí až v amoku voči ináč zmyšľajúcim. Orwellov román je v súčasnosti ešte aktuálnejší ako v 50. rokoch, keď tupý bolševický režim zvládol iba heslá ako „Sloboda je otroctvo“ či „Nevedomosť je sila“. Teraz už zvláda aj ďalšie fajnovosti, na ktoré starí bolševici ešte nemali, ako doublethink (dvojmyslenie) či newspeak (novoreč), vo forme politickej korektnosti, antidiskriminácie, prenasledovania nevhodných faktov, tzv. hate facts, riadenej tolerance, atď. Veru, veľmi odporúčam znovu si prečítať Orwella – iba si budete pretierať oči...

Jedna z vecí, ktorá najviac prekáža komunistickým nasledovníkom na našom časopise je, že uverejňujeme pravdu o slovenskej histórii a o komunistických zločinoch. Pretože výklad histórie majú v rukách naspäť staré osvedčené komunistické kádre, ktoré z historickej vedy hľadajúcej pravdu, opäť spravili iba propagandistický kyjak. Presne ako to sformuloval Orwell: „Ten, kto ovláda minulosť, ovláda aj budúcnosť; a ten, kto ovláda prítomnosť, ovláda aj minulosť.“ Takže naši postbolševici opäť slavia „nekonečný rad víťazstiev nad vlastnou pamäťou.“ Tento boj proti pravdivej slovenskej histórii, aj so všetkými jej víťazstvami a prehrami, je aj bojom proti tradícii a slovenskej kultúre, so snahou dokončiť antislovenskú genocídu, ktorú začali Maďari a do netušených výšin dovedli českí nacionalisti, ktorí aj s našimi Sluhovákmi dodnes ovládajú slovenské médiá. A pripraviť pôdu pre globalistov, aby im vykorenení ľudia prestali vzdorovať, keď obsadzujú Európu cudzími imigrantmi.

Od Orwella tiež vieme, že organickou a zásadnou zložkou každého totalitného systému je udavačstvo a z toho vyplývajúci strach. U nás si už oligarchovia, naši aj zahraniční, platia médiá a celé organizácie denunciantov, týchto hrdinov stachanovského pokroku, nazývaných tými najdutejšími frázami.

Zakončím tak smutno-veselo, záverom jednej scény Lasicu a Satinského:

L: No aj tak sa mi vidí, že udávanie nie je hrdinstvo, skôr hanba.

S: Áno, ale vydržať tú hanbu – to je hrdinstvo!

Ján Litecký Šveda
predseda PV ZPKO

PS: Tu sa musím obrovsky poďakovať tak našim členom, predplatiteľom a ďalším priaznivcom, že odkedy sa rozniesla táto správa, na našom konte na vydávanie Svedectva pribudla až nečakaná kópka peňazí a vyzereá to, že tento ročník aj dovďávame. A potom ideme ďalej, ak Pán Boh dá...

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja • **Vydavateľ:** PV ZPKO, založený v roku 1990 pod názvom Konfederácia politických väzňov Slovenska [KPVS] • **Šéfredaktorka:** Eva Zelenayová • **Redakčná rada:** Ján Košíar (predseda), Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter Mulík, Ivan A. Petranský, Jozef Rydlo, Juraj Vrábel a Eva Zelenayová • **Adresa redakcie:** 811 06 Bratislava, Obchodná 52 • **Telefón:** 02-5263 8156 • **e-mail:** ustredie@pv-zpko.sk • **webová stránka:** www.pv-zpko.sk • **IČO:** 00679879 • **Cena jedného výtlačku:** 1 EURO • **Predplatné 10 EUR/kalendárny rok** • **Predplatné pre zahraničných abonentov: 50 USD** vrátane poštovného. • **Číslo účtu v Prima banka Slovensko, a.s.:** SK74 3100 0000 0040 0012 8109 • **EV:** 3851/09 • **Tlač:** PRINTLAND, s.r.o. • **Nevyžiadané rukopisy nevraciam** • **ISSN:** 1338-404X • **MATERIÁLY** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.

■ Po skončení pietneho aktu pri pamätníku Hartmuta Tautza, ktorého pred 35 rokmi smrteľne zranili psy počas nelegálneho prechodu hraníc v bratislavskej Petržalke, natočila RTVS rozhovor s podpredsedom medzinárodnej organizácie INTERASSO Jánom Košiarom. Ibaže mu vo vysielaní neposkytla nijaký priestor.

Viac o tejto udalosti prinášame na stranách 4, 5, a 6.

Zabudli sme bojovať o demokraciu

Razantný prístup súčasnej vlády k ekonomickej likvidácii našej organizácie je síce zdanlivo bezprecedentný, ale nie je to tak. Už po tzv. nežnej revolúcii niektorí politici či médiá pripomínali, že demokracia nie je samozrejmá, treba o ňu ustavične bojovať. Všimli sme si, ako sa nám demokracia postupne vykradla z nášho štátu?

Čo charakterizuje demokraciu? Slobodné voľby, slobodné inštitúcie a sloboda slova. Ak sa zamyslíme nad ostatnými prezidentskými či parlamentnými voľbami, tak nám nemôže uniknúť, že rozhodujúcu úlohu v nich zohrali peniaze. Sú ešte voľby, ktoré sa dajú „kúpiť“, slobodné?

Po voľbách v roku 1998 vymenila Dzurindova vláda v štátnych inštitúciách pracovníkov vrátane upratovačiek. Všetky ministerstvá mali za úlohu písať čierne knihy a dehonestovať svojich predchodcov. Škandalóznym spôsobom obsadila verejnoprávnu televíziu, ktorú neskôr zlúčila s rozhlasom. Bezprecedentne paralyzovala opozíciu. A demokratický svet neprotestoval!

V rokoch 1994 až 1998 existovala televízna relácia Press klub. Prinášala diskusiu premiéra s novinármi po zasadnutí vlády. V tých rokoch bolo zastúpenie novinárov v Press klube z protivládnych a provládnych médií v pomere 9:1. Napriek tomu bol vtedajší predseda vlády Mečiar americkou organizáciou Freedom House vyhlásený za najväčšieho nepriateľa slobody tlače! V súčasnosti nejestvuje nijaký opozičný denník, no za Atlantikom sú spojní.

SLOVO SVEDECTVA

Prečo to spomínam? Demokracia je sloboda. Ibaže od samého začiatku po jej získaní v roku 1989 sme ju začali aj strácať. Nebadane, cez pôsobenie rozličných mimovládok, najmä zahraničných. Oni, tam von vedeli, čo chcú. A mali i majú dosť prostriedkov na korpumpovanie. Moderátorka televíznej relácie Byť zdravý je výhra V. Wisterová poznamenala, že očkovanie polarizuje spoločnosť ako za Mečiara. Znamená to, že jestvuje vyšší záujem rozdeľovať spoločnosť? V 90. rokoch stáli proti sebe zástancovia samostatného Slovenska a čechoslovakisti. Neskôr sa polarizačnou agendou stala integrácia SR do

EÚ a NATO. Ale ešte nikdy nedošlo k útoku na integritu človeka. Až pri očkovaní.

Náš časopis má obmedzené možnosti vplyvu. Nie je ho možné kúpiť na voľnom trhu. Adresátmi sú najmä politickí väzni komunizmu a sympatizanti našej organizácie. Čiže slobodomyselní ľudia, citliví na obmedzovanie slobody, demokracie. Ktoré z hlavnoprúdových médií dnes upozorní na to, že vyše tridsaťročné úsilie o demontáž demokracie a vytvorenie vhodného prostredia na uplatnenie totalitných praktík v našom štáte sa aktuálne nachádza na svojom vrchole? Skôr naopak, pomáhajú vyčistiť priestor pre iba jeden „správny“ názor. Potvrdzuje to i samotná skutočnosť, že minister vnútra podľahol tlaku oligarchických médií a na vydávanie nášho mesačníka zakázal použiť prostriedky zo štátnej dotácie. Diktatúra hodná novodobých uzurpátorov moci.

Niekde sme ako spoločnosť urobili chybu. Zabudli sme, že o demokraciu treba ustavične bojovať. Tak nám ju ukradli.

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

Obete komunizmu RTVS cenzuruje

Veniec k pamätníku položili predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda (vpravo) a podpredseda INTERASSO Ján Košiar

Foto Eva Zelenayová

Pred piatimi rokmi odhalili v bratislavskej Petržalke pamätník zavraždeného nemeckého študenta Hartmuta Tautza. Oplatí sa pripomenúť si článok od predsedu PV ZPKO Jána Liteckého Šveda, ktorý vyšiel v čísle 9/2016. Predovšetkým namietal, že o tejto udalosti sa organizácia dozvedela od predsedu medzinárodnej organizácie politických väzňov INTERASSO, ktorej podpredsedom je duchovný PV ZPKO Ján Košiar. Prečo to spomíname? Košiarovi totiž neumožnili organizátori predniesť pripravenú reč, ktorou ho poveril predseda INTERASSO, ani položiť veniec k pamätníku. Hlavným organizátorom bola Platforma európskej pamäte a svedomia zastúpená pani Winkelmannovou. A dôvod? Lebo vraj podporil Ľudovú stranu Naše Slovensko. Litecký Šveda ešte skonštatoval, že pani Winkelmannová samozrejme nepozná naše pomery, musel jej to našepkať niekto z domácich organizátorov. A na jeho výčitku, že je to typická komunistická cenzúra na úrovni orwellovskej myšlienkového polície zahabkala: „No viete, médiá by nám to spočítali“.

Predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda v rozhovore s riaditeľom Goetheho inštitútu Markusom Huberom.

Foto Eva Zelenayová

O päť rokov neskôr

A aj sa stalo. O päť rokov neskôr, teda 9. augusta tohto roku, sa opäť konala pietna spomienka pri pamätníku Hartmuta Tautza. Hlavným organizátorom bol Bratislavský samosprávny kraj, cudzinu zastupoval Markus Huber, riaditeľ Goetheho inštitútu a Zuzana Marková, 1. tajomníčka veľvyslanectva Českej republiky. Za Ústav pamäti národa bola prítomná Marína Zavacká, za KPVS Michal Radošinský. Mestskú časť Staré mesto reprezentovala starostka Zuzana Aufrichtová, ktorá ako zvyčajne pri takýchto príležitostiach nezabudla zdôrazniť, že je členkou Občianskej demokratickej strany. Za PV ZPKO bol prítomný ich predseda Ján Litecký Šveda a duchovný organizácie Ján Košiar.

Pri pamätníku sa v tento deň zišlo približne päťdesiat ľudí, no tí, čo pozerali správy RTVS, museli nadobudnúť dojem, že prišli iba štyria. Toľkých totiž ukázala slovenská verejnoprávna televízia na obrazovke. Dvoh zástupcov BSK ako kladú veniec, Zavackú a Radošinského pri príhovorochoch. A dosť. Napriek tomu, že s duchovným Jánom Košiarom robila redaktorka RTVS na mieste rozhovor, neod-

znela z neho ani sekunda. Nijaký záber na účastníkov, tvrdá redakčná cenzúra. Na koho pokyn? Kto dáva verejnoprávne rozhlasu a televízii inštrukcie ako má vyselať, koho dávať na obrazovku a koho nie? Pred rokom 1989 to bola komunistická strana. Po roku 1998 Dzurindova vláda. A dnes? Kto dnes mrzačí demokraciu a porušuje ústavné práva občanov? Budeme ich niekedy vidieť ako sa s nimi poráta právny štát?

Mal osemnásť rokov

Pamätník Hartmuta Tautza je len niekoľko metrov od hranice s Rakúskom. Prechádzať tadiaľ železničná trať, je tu aj pamätník Cesta zmierenia z júla 1945, odhalený pri príležitosti spomienky na vyhnanie, utečenecký tábor a vyhodenie obyvateľov obce Most pri Bratislave do Rakúska. Niekoľko metrov za ním sa prechádza rakúsky pohraničiar... „Na tomto mieste bolo usmrtených 42 osôb“, pripomenul poslanec BSK Mikuláš Krippel a pokračoval: „Na tomto mieste 8. augusta 1986 sa skončil sen Hartmuta o kariére hudobníka.“ Mal len osemnásť rokov „a nádej získať slobodu a používať ju každý deň svojho života“, povedal v príhovore pán Huber.

Ďalej spomenul ideologické rozdelenie Európy i skutočnosť, že nakoniec múr, ktorý aj dnes potrebujú totalitné režimy, sa zrútil.

Marína Zavacká detailne popísala tragédiu tej noci. Hartmut Tautz sa ubytoval v internáte Družba, pri prechode cez hranice prestrihol ostnatý drôt, čo dalo do pohybu signálnu sústavu. Pohraničiar vypustili na narušiteľa psov, ktoré mu spôsobili devastčné poranenia. Bez poskytnutia zdravotnej pomoci ho dve hodiny vy počúvali a nad ránom v nemocnici po vykrvácení zomrel.

Michal Radošinský pridal osobnú spomienku. V paneláku, v ktorom býval, stál iba 500 – 600 metrov od miesta tragédie, o ktorej vôbec netušil. Smutne konštatoval, že tých vyše 71 tisíc politických väzňov, ktorí spolu s rodinami tvoria štvrt milióna ľudí, by mali mať dôvod stať pred týmto pamätníkom. Vyzval spoločnosť, aby hovorila o rokoch spred novembra 1989, „aby sa mládež dozvedela cenu slobody, ktorú dostala do vienka“.

Za našu organizáciu sa prihovril jej duchovný Ján Košiar. Jeho príspevok prinášame v plnom znení.

Eva Zelenayová

Pieta pri pamätníku Hartmuta Tautza.

Foto Eva Zelenayová

Príhovor viceprezidenta INTERASSO Jána Košiara

Tak rozhodli špičky komunistických strán

Mám tu česť pozdraviť vás všetkých v mene medzinárodnej organizácie politických väzňov INTERASSO so sídlom v Berlíne, osobitne od jej predsedu pána Christiana Fuchsa.

Po skončení druhej svetovej vojny, v čase studenej vojny, ako viete, žiaľ, ľudia i Európa, náš spoločný dom, bol rozdelený.

Tisíce ľudí v strednej a východnej Európe sa nezmierili s komunistickým mýtom o štátoch robotníkov a roľníkov, o živote v spoločnosti bez Boha, čo trvalo vyše 40 rokov. Takáto spoločnosť postavená na násilí mala veľa tragických stránok. Mnohí sa slobody nedožili, lebo zahynuli na popraviskách a vo väzniciach. Stovky ľudí zahynuli pri pokuse o útek na západ, do slobodného sveta.

Žili sme sa tu dnes na 35. výročie násilnej smrti **Hartmuta Tautza** (10. 2. 1968 - 9. 8. 1986), ktorý ako každý mladý človek túžil po šťastnom živote v slobodnej vlasti. Pred piatimi rokmi, v roku 2016, som túto tabuľu za prítomnosti vzácných hostí aj Hartmutovej sestry Karoly, požehnal.

Hartmut Tautz, ktorý by mal dnes 53 rokov, bol jednou z mnohých obetí, ktorí boli zabití, lebo tak rozhodli špičky komunistických strán v celom sovietskom bloku, ako aj v bývalom Česko-Slovensku. Niektorí bývalí mocipáni ešte žijú. Žijú aj mnohí vojaci, ktorí vtedy striedali a utečencov zabíjali alebo pustili na nich zúrivých psov.

Vieme ich mená

Z dokumentov poznáme aj mená psov, ktorí na smrť dohrýzli mladého Hartmuta. Volali sa *Roby* a *Ryšo*. Poznáme aj mená vojakov.

Vtedy platil rozkaz náčelníka Hlavnej správy Pohraničnej stráže a ochrany štátnych hraníc generálmajora **Antona Nemca** z roku 1985, ktorý vojaci základnej služby **Ivan Hirner** (4. 9. 1964) a **Oldřich Kovář** (31. 10. 1967) doslova splnili. Obidvaja, ako aj Hartmut Tautz, sú mladší do mňa, a možno ešte žijú. Prosím ich, pre pokoj ich

duše, aby dokázali poprosiť milosrdného Boha i Hartmutových príbuzných o odpustenie. Iste, oni konali len svoju povinnosť, ale tak argumentovali skoro všetci aj v Norimbergu.

Na nový Norimberg, ktorý by odsúdil komunistických zločincov, čo zapríčinili smrť mnohých, po slobode túžiacich ľudí, čakáme dodnes.

Máme však aj pozitívne svetielko: Okresný súd Bratislava I 13. apríla 2017 na základe zákona č. 119/1990 o súdnej rehabilitácii plne rehabilitoval Hartmuta Tautza a jeho rodina má

právo na odškodné od Slovenskej republiky. Či ho aj dostala, to nevieme, ale predpokladáme, že áno. Či je aj nejaké trestné stíhanie páchatel'ov, tiež nevieme. Ak sa ich niekto na to pýtal, iste sa bránili ako v Norimbergu: „My sme len plnili rozkazy“. Tautzovu rodinu pred bratislavským súdom zastupoval JUDr. Ľubomír Müller, ktorý vtedy mohol konštatovať, že: „*šlo o prvé a precedenčné rozhodnutie slovenského súdu, ktorým je vyjadrená morálna satisfakcia obeti Železnej opony*“. Veľmi pekne mu za to ďakujem.

Nezáujem o obdobie teroru a útlaku

Milí priatelia, ako kresťania vieme, že Ježiš Kristus odpustil aj svojim vrahom, lebo nevedeli, čo činia a že milosrdný ale spravodlivý Boh bude mať posledné slovo.

Milý Hartmut, ja ťa prosím, v mene mojich spoluobčanov, vtedy vojakov, ktorí na teba pustili psov a neposkytli ti prvú pomoc, ja ťa prosím o odpustenie. A vám, milí príbuzní a priatelia, ďakujem že ste nezabudli.

Problémy bývalých politických väzňov a obetí komunizmu sú vo všetkých štátoch, ktoré dnes oslavujú už vyše 30 rokov od pádu komunistickej totality, skoro všade rovnaké: Nezáujem súčasnej spoločnosti o ťažké a zložené obdobie komunistického teroru a útlaku.

Vieme totiž, aj keď sa o tom často nehovorí, že koniec studenej vojny a rozdelenie Európy boli otázkou dohody mocností. Ale vďaka Pánu Bohu aj za to. Vďaka mu za to, že sme mohli donedávna slobodne cestovať, že sme sa tu spoločne dnes mohli zísť a vziať hold tým, ktorí za našu slobodu položili svoje životy.

Dnes, keď spomíname na Hartmuta Tautza, myslíme na všetky obeť komunizmu, ktorí svoje životy položili za slobodu, právo a lepší život. Milý Hartmut, česť tvojej pamiatke a večný pokoj a radosť tvojej duši.

(Medzicitulky redakcia)

und pazifistischen Linken wie der Anarchist George Woodcock erkannten daher früh die konservative Seite an Orwell, der vielleicht zur Hälfte ein Tory war, ohne je irgend etwas mit der Konservativen Partei anfangen zu können. Die zu wenig gelesenen frühen Romane und Reportagen, vor allem *Die Wunden der Aspidistra* (1936), *Der Weg nach Wigan Pier* (1937) sowie *Aufstehen, um Luft zu holen* (1939), bieten dafür reiches Anschauungsmaterial, der letztgenannte Roman auch als atmosphärischer Vorschein von 1984.

Literaturgeschichtlich wirkte Orwell aber vor allem durch seine beiden berühmten Spätwerke. *Animal Farm* (1945) erfreute sich vor allem deswegen einer großen Beliebtheit, einschließlich seiner Kanonisierung als Schullektüre, weil die Erzählung im Modus der Fabel eine Deutung der Revolutionsgeschichte nach dem Modell des Sowjetkommunismus, also des Bolschewismus, bot. Die Diskrepanz zwischen den hehren egalitären Visionen einer Ideologie der Befreiung und ihrer Wandlung zu einer Herrschafts-ideologie nach der Machtübernahme spiegelt das Dilemma des Marxismus in der Geschichte des 20. Jahrhunderts. Unabhängig von den vielleicht sogar guten Intentionen bringt die Revolution nur ein neues Unterdrückungsregime an die Macht, das durch eine Mischung aus Gewalt und Propaganda ausgebaut wird. Das als Denunziant aktive Schweinchen namens Squealer wird in einer neuen Übersetzung in Abweichung von anderen Übersetzungen, die den Namen etwa als Schwatzwutz verniedlicht hatten, mit Petzwutz übertragen, um den elementaren Aspekt der Denunziation, des Verpetzens, schon im Namen kenntlich zu machen und anzudeuten, daß die Denunziation und die Angst vor ihr ein essentieller Bestandteil jeder totalitären Gesellschaftsformation sind.

Orwell hat mit seiner Parabel einer Revolution, die den Verrat ihrer grundlegenden Ideen praktiziert, auch seine eigenen Erfahrungen mit den diversen linken Revolutionstruppen im Spanischen Bürgerkrieg (*Mein Katalonien*, 1938) literarisch gestaltet. Wie bei dem Deutungschema der veratenen Revolution, das zu den Standardinterpretationen der Trotzki-Anhänger gehörte, lebt auch die Fabel davon, daß gegenüber einer anfänglichen Unterdrückungssituation, die in grellen Farben gezeichnet wird, die revolutionäre Ideologie als „human“, im Medium der Satire also als

trawell

Dobový zostrih fotografie, ktorá mala podobný osud, ako odvysielanie RTVS z pietnej spomienky na Hartmuta Tautza. Z fotky odstránili všetkých, okrem Stalina a z päťdesiatich účastníkov v Petržalke, zostali v obraze RTVS napokon štyria...

Pred bránou väznice

Viacerí naši členovia, najmä zo západného a stredného Slovenska, sa aj tohto roku zúčastnili pietnej spomienky na nespravodlivo odsúdených a väznených komunistickým režimom v Leopoldove. Konala sa 28. augusta. Začali sme sv. omšou v Kostole sv. Ignáca, ktorej hlavným celebrantom a kazateľom bol don Jozef Luscoň SDB. Pripomenul nám hodnotu slobody, ktorú má človek ako dar od Boha a ktorú si ale nesmie zamieňať so svojvoľou.

Potom sme sa presunuli pred hlavný vchod väznice, kde po položení vencov sme si vypočuli svedectvá a príhovory. Tohto roku do Leopoldova neprišiel (zrejme kvôli korone a hygienickým opatreniam) ani jeden vysoký ústavný činiteľ, ani z vlády ani z parlamentu. Ani nám veľmi nechýbali. Za

našu organizáciu veniec položili predseda Ján Litecký Šveda, podpredseda Rafael Rafaj a duchovný Ján Košiar. Príhovor nášho predsedu prinášame v plnom znení. (jk)

Prejav predsedu PV ZPKO Jána Liteckého Švedu v Leopoldove

Sloboda je len v pravde

Najsamprv vám prečítam úryvok z vyhlásenia 13. snemu PV ZPKO z roku 2017(!).

„Pre našich členov, politických väzňov a ich príbuzných, prenasledovaných komunizmom, ktorých utrpenie a morálny postoj prispeli zásadným spôsobom k odstráneniu totalitného režimu a nastoleniu demokracie, bol ten najväčší výdobytok novembra sloboda. Sloboda pohybu, sloboda náboženská, sloboda podnikania, umelecká sloboda a celé to bolo zastrešené tou najväčšou slobodou – slobodou slova. Tá je zároveň tým hlavným zdrojom všetkých ostatných slobôd, aj tu nespomenutých. Pevne sme všetci verili, že už sa nezopakujú časy, keď za nevhodné názory – a človek často ani nevedel, v čom sú nevhodné – sa bralo na dlhé roky do väzenia. A za ich rozširovanie ešte viac. O to smutnejšie je, že po toľkých rokoch sme opäť svedkami podobných snáh. Politici chcú opäť mocensky a v duchu nových ideológií vymedzovať hranice toho, čo je správne. Presne ako to robila KSČ, vrátane „správnej“ interpretácie našich dejín, ktoré aj dnes majú v rukách starí komunisti.“

Ako vidíte, politickí väzni už majú cit na to, kedy sa zmráka nad slobodami.

Aj v dnešnej kázni, ktorú mal don Jozef Luscoň SDB, zazneli úvahy o slobode. O tom, že sloboda nie je žiadna svojvoľa, ale priestor pre konštruktívnu prácu, ktorá sa ale musí riadiť svedomím. No a práve súčasná vládna garnitúra sa opäť pustila do odstraňovania výdobytkov demokracie a do potláčania toho najväčšieho čo tu – zatiaľ – máme, slobody slova a prejavu. S tým súvisí aj opätovné prenasledovanie politických väzňov cez škrtenie základných financií pre našu organizáciu. Politickí väzni ani u predošlých garnitúr neboli nejako na výslni, ale žeby nám niekto ešte navyše bránil vo vydávaní nášho časopisu, ktorý tvorí os fungovania našej organizácie, s tým prišla až táto vláda. To bol veľmi mrazivý darček práve na tridsiate výročie fungovania našej organizácie.

Už sme raz zažili vytriezvenie z úprimných snáh o slobodu - v auguste 1968. A už to tu máme opäť aj bez sovietskych tankov. Preto pre nás zostáva aj naďalej povinnosť všetkými možnými prostriedkami rozširovať priestor pre slobodu slova a svedomia. Zostať verní tomu, kvôli čomu už nás raz neľudsky prenasledovali. Pretože sloboda je len v pravde.

Andrej Hlinka – kňaz a politik

Občianske združenie CYRILOMETODIADA v spolupráci so Spoločnosťou Andreja Hlinku a Občianskym výborom MČ Černová zorganizovalo 16. augusta 2021 v Parku Andreja Hlinku v bratislavskom Ružinove pietnu spomienku na otca slovenského národa Mons. Andreja Hlinku pri príležitosti 83. výročia jeho úmrtia.

Obrovský prínos A. Hlinku pri formovaní moderného politického slovenského národa vyzdvihol vo svojom príhovore don Vojtech Zeman, SBD. Exposlanec NR SR Anton Hrnko o.i. povedal, že Hlinka „bol blízko k ľuďom, bol zásadový a neoblomný vo svojich národných ideáloch. Je len

málo osobností v našich novodobých a aktuálnych dejinách, ktoré by boli vhodnejšou inšpiráciou pre náš národ, ako bol práve Andrej Hlinka“.

Spomienkového stretnutia sa zúčastnili aj predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda, a podpredseda organizácie

Rafael Rafaj i ďalší naši členovia. Lebo Andrej Hlinka bol aj prvým politickým väzňom v bývalom Česko-Slovensku a pre politické otázky Slovákov bol odsúdený tiež počas Uhorska a v rokoch 1907-1910 uväznený v Segedíne.

(rr)

Náš svet si nedáme nikým vziať

Po ročnej prestávke sa opäť stretli členovia pobočiek PV ZPKO v Ilave, Považskej Bystrici a Púchove pod múrmi väznice v Ilave na pietnej spomienke na nespravodlivo a protiprávne väznených politických väzňov komunistického režimu. Konala sa 17. júla tohto roku. Pozostávala zo slávnostnej svätej omše vo farskom kostole Všetkých svätých, ktorú celebroidali Peter Rúčka, Michal Válka a miestny dekan-farár Mgr. Patrik Sojčák. Pokračovala kladením vencov k pamätným tabuliam a príhovormi hostí.

Za PV ZPKO vystúpil predseda Regionálnej organizácie PV ZPKO v Trenčíne Ing. Stanislav Porubčan. Pripomenul, že pred pamätnými tabuľami sa stretávajú preto, „aby sme si pripomenuli tisíce nevinných ľudí, ktorí za týmito múrmi trpeli. Je zločin, keď za tieto múry zavrú obyčajného človeka, ktorý dodržiava zákony, žije bezúhonne, živí rodinu, vychováva svoje deti a napriek

Stanislav Porubčan počas príhovoru.

Foto archív

tomu ho zavrú? Zavrú za názor, že chce žiť slobodným životom, ktorý nevyhovuje momentálne vládnucej politickej klike, ktorá vznikla vďaka zmanipulovaným voľbám“. Ďalej zdôraznil, že „vládna komunistická moc tvrdo potláčala akýkoľvek náznak odporu či iného zmýšľania. Aby si upevnila svoje mocenské postavenie vytvorila systém prenasledovania, ohovárania, donášania, obviňovania ľudí z fiktívnych zločinov, potom ich v zinscenovaných pro-

cesoch odsúdila na dlhé roky odlúčenia od rodiny, od ostatnej spoločnosti v komunistických pracovných táboroch. Koľkí ľudia zaplatili za svoj názor aj tú najvyššiu cenu, svoj život?! Prítomných vyzval slovami: **„Toto je však náš svet a pokiaľ žijeme, si ho nedáme nikým vziať. Nedáme sa nikým zvieť pod rúškom pekných slov o „svetlých zajtrajškoch“, o ktorých nám básnil už komunistický režim.“**

Súčasťou programu bola aj prehliadka väznice, počas ktorej mali účastníci jedinečnú možnosť vidieť vybavenie oboch väzenských kaplniek, pohybovať sa v blízkosti väzenských ciel, vojsť do kompenzačnej miestnosti, prejsť sa po vychádzkových dvorcoch pre väznených, pozrieť si zeleninovú záhradu, ktorú obrábajú väzni a prezrieť si aj ďalšie priestory väznice.

Stanislav Porubčan

V Košiciach bolo sedem obetí

V predvečer výročia okupácie Česko-Slovenska armádami spojeneckých vojsk sa 20. augusta t.r. uskutočnila pietna spomienka na Hlavnej ulici v Košiciach. Jej účastníci si pripomenuli sedem obetí invázie. Mesto Koši-

ce reprezentoval námestník primátora Mgr. Marcel Gibóda, ďalej sa pietnej spomienky zúčastnil prednosta Okresného úradu v Košiciach Martin Seman a zastúpenie mala aj prezidentská kancelária pani Vierou Sotákovou.

Našu organizáciu PV ZPKO zastupoval podpredseda PV ZPKO a predseda RO PV ZPKO v Košiciach Štefan Novák, podpredseda RO PV ZPKO Ján Brodňanský, Roman Jesenský, Mikuláš Tóth, Jozef Timko a Marián Žalobín. K pamätnej tabuli obetiam invázie položili kytice kvetov. (rj)

Pri pamätníku obetiam okupácie

Pri príležitosti 53. výročia okupácie Česko-Slovenska pripravilo Svetové združenie bývalých politických väzňov v Poprade pietnu spomienku venovanú tragickým udalostiam z 21. augusta 1968.

Hoci sa stal 21. august pamätným dňom, pamätník v Poprade, odhalený 21. augusta 2002, je na Slovensku stále jediný so štatistikou obetí a popisom tragických udalostí, ktorých následky nesieme dodnes.

Vence a kvetiny k pamätníku položili, prednosta Okresného úradu v Poprade Dr. Jozef Bednár, viceprimátor mesta Poprad Ing. Ondrej Kavka, poslanec NR SR a primátor Kežmarku PhDr. Mgr. Ján Ferencák, starostka obce Hôrka Ing. Helena Mihalčinová, za Ústav pamäti národa Mgr. Ján Endrődi, poslanec mestského zastupiteľstva v Poprade Ing. Marián Barilla, príbuzní rodiny Jozefa Bonka, za združenie Politických väzňov Zväz protikomunistického odboja predsedníč-

ka regionálnej organizácie PV ZPKO v Prešove Mária Dvorčáková a predseda regionálnej organizácie PV ZPKO v Žiline Kvetoslav Gregor. Za Svetové združenie bývalých politických väzňov (ZBPV) František Bednár. Kladenie vencov bolo ukončené hymnami Slovenskej a Českej republiky. S príhovorom za našu organizáciu vystúpila Mária Dvorčáková. (fb)

Účastníci pietnej spomienky v Poprade.

Foto archív

Teraz ako pred 500 rokmi v časoch Verbóciho?

Žijú u nás ľudia, ktorí sa v internetových diskusiách schovávajú za „nicky“ – čo sú vymyslené napodobeniny mien, ako Prešpork, Dagobert a pod. Tí majú zväčša za úlohu od svojich chlebobarcov spochybňovať všetko slovenské a kresťanské-katolícke (pravda, o spochybňovaní tohto druhého fenoménu sa práve úspešne „usilujú“ tí, od ktorých by sa to najmenej čakalo). Z „nickovských“ kruhov pochádza tvrdenie, že slovenský národ je konštruktom podobne ako „Američan“ (USA) alebo „Žid“ (Izrael). Tí ľudia sú evidentne zaujatí: predsa tak ako Židia existovali stáročia pred štátom Izrael, rovnako Slováci existovali stáročia nielen pred štátom s názvom „Slovenská republika“, ale aj pred Uhorskom. Dávno pred rokom 896, kedy údajne (už chýba len deň a mesiac) „zaujali“ vlast Maďari. Ozaj, kde boli Maďari v roku 880, keď dal pápež na papier, a zachovalo sa to dodnes, že slovenský kráľ je „milovaným synom“? Problém je len a len v tom, že Slováci z príčin objektívnych (ale i subjektívnych) nepestovali svoje historické vedomie a ľahkovážne nechali svoje dejiny vykladať iným. Vôbec im neprekážalo (a neprekáža), že starodávne Nitrianske kráľovstvo (ak chcete, Veľkú Nitravu), ktoré podľa cudzích (nemec-kých) zdrojov muselo existovať už v čase, keď Pribina staval chrámy v Brne, a to bolo pred rokom 831/936, pokojne nechali dodatočne „pokrstiť“ ako „Veľkú Moravu“.

Naši veľikáni v cudzích službách

Pritom v tomto národe sme v minulosti dokázali často viac, ako naši susedia, ktorí si však neváhajú pri-vlastniť plody práce našincov bez mihnutia oka. Čechom vypracoval prvú gramatiku Slovákov Vincent Benedikt z Nedožier, Poliakom zakladal prvý „Bank narodowy“ Andrej Kapustáš z Hlohovca, o Košútovi a Petrovičovi-Petöfim hádam vieme svoje. Ale bol tu aj Štefan z Verbovca, ktorého meno sa „historicky“ skomolilo na Werböczy, pre nás priateľnejšie Verbóci, ktorému priznáva slovenský pôvod aj wikipedia: „Štefan z Verbovca bol krajinský sudca a uhorský palatín slovenského pôvodu.“

Tento muž sa narodil v roku 1458 ako syn Apolónie z Diakoviec a otca Osvalda vo Verbovci na dnešnej Ukrajine, asi 80 kilometrov na východ od dnešných slovenských hraníc. Právo študoval na Univerzite Istropolitane, stal sa hlavným kráľovským archivárom a ako schopný notár bol poverený prípravou krajinského snemu v roku 1486. Na začiatku roku 1502 bol vymenovaný za jedného zo štyroch protonotárov, čo boli štyria najvyšší sudcovia v štáte. S menom Verbóciho sa

spája zavedenie nevoľníctva v roku 1514, čoho príčinou bolo Dóžovo povstanie, ale najmä vypracovanie „Tripartita opus iuris...“, Trojdielneho spracovania obyčajového práva slávneho Uhorského kráľovstva a pripojených krajín,“ čo urobil v rokoch 1500-1514. Išlo o právnickú zbierku kodifikujúcu obyčajové právo v Uhorsku. Do rozpadu Rakúsko-Uhorska malo Tripartitum 46 vydaní, prvé vyšlo vo Viedni v roku 1517, na Slovensku v Bardejove v roku 1632. Na Slovensku s určitými zmenami platili niektoré ustanovenia Tripartita do roku 1950.

V roku 1525 ho snem v Hatvane zvolil za palatína, teda správcu kráľovského dvora, a ako taký požadoval očistenie dvora od cudzincov a postihovanie luteránov smrťou a stratou celého majetku. V roku 1525 žiadal pozbaviť všetkých Židov úradov. Na budúci rok však už palatínom nebol. Prečo?

Lebo sa držal práva

Aj preto, že sa očakávalo, že ako spojenec budúceho kráľa Zápoľského, rozhodne v pozemkovom spore v prospech Zápoľského, lenže Verbóci sa držal práva a šokujúco rozhodol tak, ako považoval za spravodlivé, v neprospech Zápoľského. Uprednostnil právo a morálku pred servilnosťou a čoskoro sa mu táto sudcovská poctivosť vypomstila. Už o rok sa na sneme na Rákošskom poli objavili ozbrojenci Štefana Bátoriho (NAKA?) a obvinili palatína Verbóciho zo zrady - údajne si prisvojil 1070 zlatých, ktoré mu nepatrili (korupcia?). Vtedy Zápoľský nepohol ani prstom... Nuž, dejiny sa opakujú. Koľko však má dnes Slovensko sudcov, ktorí by konali ako Verbóci?

Keď sa Zápoľský stal kráľom, predsa len vymenoval Verbóciho za hlavného kancelára a za jeho vyjednávača s osmanskou Portou. Získal si dôveru Sulejmana II., ktorý ho po dobytí Budína vymenoval za hlavného sudcu osmanského Uhorska. Zomrel 13. októbra 1541 v Budíne, podľa jednej z verzii ho budínsky paša dal otráviť. „Iba malému počtu osôb, hoci aj šľachtického pôvodu, sa podarilo v období feudalizmu vyšvihnúť prakticky z ničoho na najvyššie posty v krajine,“ uvádza vo Verbóciho životopise Erik Štenpien, autor slovenského prekladu Tripartita z roku 2009.

Naši tamhore by si mali prečítať Verbóciho zásady a riadiť sa nimi: „Domáci neporiadok rozvráti krajinu väčšmi, ako vonkajší nepriatelia.“ Kritizoval vládcov, že podľa svojej vôle vydávali nariadenia a príkazy, ktoré sa navzájom líšili, ba si dokonca navzájom odpo-rovali. A dnes, po takmer 500 rokoch, nepoznajú historiu, konajú vari inak?

Marián Tkáč

Ani nevedel, ako sa dostal do väzenia

Pokračovanie z 1. strany

Tam sme sa naučili strojepis i tesnopis. Sestra sa rozhodla pokračovať na dvojročnej odbornej škole pre rodinu v Prešove a ja som sa zamestnala na notárskom úrade. Mala som sotva šestnásť rokov a už nápadníci pýtali mamu o moju ruku. Mne sa do vydaja nechcelo, rozprávala som sa o tom so sestrou a ona mi povedala, poď do Prešova do školy a budeš mať pokoj.

● **Poslúchli ste?**

Ale áno. V septembri, keď sestra išla do školy, išla som s ňou. Urobila som skúšky, prijali ma. Vrátila som sa domov a oznámila som to mame. Bola dosť skormútená, že čo si ona doma sama počne. No ja som neustúpila, povedala som jej, že sa vydávať nebudem, idem do školy.

● **Mamka sa musela obracať, aby zvládla štúdium dvoch dcér. Ani v tomto období nebolo ubytovanie najlacnejšie. Doštudovali ste?**

Áno, so sestrou sme bývali na priváte. Keď som skončila školu, jedna známa mi vybavila miesto na KNV. Neskôr som robila pomocnú

Pani Červenková diskutuje počas výročnej členskej schôdze.

Foto Eva Zelenayová

kancelársku silu na odbore obchodu, neskôr pomocnú plánovačku. Tam som sa tiež zoznámila s mojím budúcim manželom.

● **Boli ste kolegovia?**

Nie, on robil na povereníctve potravinárskeho priemyslu v Bratislave. Keďže mal na starosti mäso, mäsové výrobky, mraziarne a chladiarne, často cestoval do Prešova, kde bol veľký mäso priemyslový podnik. Zoznámili sme sa v marci alebo apríli 1949

a 20. novembra 1950 už bola svadba.

● **Tak predsa ste sa vydali. Manžel bol z Bratislavy?**

Manžel bol zo Šenkvic a tam som sa po svadbe aj nasťahovala, k svokrovcom. Po Novom roku som sa zamestnala v Bratislave na povereníctve dopravy. Robila som účtovníctvo. No ale čo, už som aj otehotnela, začali mi nohy opúchať, musela som ísť k lekárovi. Vypísal ma na ma-

Výročné schôdze sa, žiaľ, tohto roku neuskutočnili. Lebo pandémie... Členom našej organizácie veľmi chýbajú tieto stretnutia. Na snímke vpravo pani Červenková.

Foto Eva Zelenayová

terskú dovolenku. Svokra však bola chorá, tak som sa o ňu starala. Ale Jankovi sa to nepáčilo.

● Kto bol Janko?

Manželov starší brat.

● A čo sa mu nepáčilo?

Trebárs, keď som žehlila. On to neznášal a mal dosť ostrú povahu, takže keď som mu povedala, že on tu nie je sám, oheň bol na streche. Napriek tomu som zostala doma, starala som sa nielen o chorú svokru. Svokor mal aj kone, sviňu, roboty bolo dosť.

● Takže mali hospodárstvo a vy ste sa museli starať aj oň?

O hospodárstvo nie, ale o všetko, čo bolo treba.

● O hospodárstvo sa staral švagor Ján?

Nie, on robil v Bratislave, staral sa svokor. A on mi, joj dieťa moje, daj aj tej svini. Švagor mal dvojročnú dcéru Janku, aj o ňu som sa starala.

● Všetci ste bývali v jednom dome?

Hej, ale každý mal svoju izbu. Keď sa blížil termín pôrodu, svokra mi povedala, aby som išla k svojej mamičke, že tam mi bude najlepšie. Obávala sa konfliktov s Jankom.

● Ako sa volal váš manžel?

Tomáš.

● A on súhlasil, aby ste odišli tak ďaleko?

Manžel musel nastúpiť na vojenskú prezenčnú službu, takže nemal s tým problém.

● Kedy sa narodila vaša dcéra?

Narodila sa 20. augusta 1951 v Breznici. Desať dní pred pôrodom som vycestovala zo Šenkvic s veľkým kufrom. Manžela zaistili na vojenskej a verejný proces sa konal v Prešove v roku 1951. Manžela zatvorili pre prešovský mäso priemysel.

● Čo on s tým mal?

Porobili tam nejaké kisky s bravčovou masťou. Pri prevážaní pomiešali technickú s potravinárskou, tak volali Tomášovi. Všetko stiahol, dal na rafináciu a podnik na tom ešte zarobil. Okolo tristitisíc korún. Ale riaditeľa Halušku, môjho manžela a ďalších postavili pred súd a obvinili zo sabotáže.

Vždy elegantná pani Mária Červenková (v strede).

Foto Eva Zelenayová

● Ako ste sa to dozvedeli?

O ničom som nevedela, no sestra robila v mäso priemysle. Ona mi povedala, že Tomáša zavreli, dostal päť rokov za sabotáž a ostatní po trinásť rokov. Okamžite som sa vybrala do Prešova, kde som sa dozvedela, že manžela zobrali do Bratislavy. Hneď ráno som cestovala za ním. Prišla som do Justičáku a tam mi dovolili 15 minút s ním hovoriť. No bola z neho polovička a boli tam také drôty. On mi povedal, sám neviem, ako som sa tu dostal.

● A potom čo bolo? On si aj odsedel tých päť rokov?

Nie, veď zomrel po jedenástich mesiacoch. Mal 27 rokov.

● Čo sa stalo?

Najsamprv bolo, že bol unavený a ja neviem...

● Kde sa to stalo?

V Jáchymove.

● Boli ste ho navštíviť?

Hneď, keď ho zatvorili, napísala som žiadosť o návštevu. Povoľenie som dostala, tak som vycestovala do lavy, lebo najskôr bol tam umiestnený. Pripravila som rezne, slaninku a iné dobroty a samozrejme dcérku. Mala desať mesiacov, so sestrou sme ju pekne obliekli, kamašne, svetlík, topánky i klobúčik. Prišiel aj manželov brat Janko, bol právnik. V miestnosti pre návštevy bol dlhý stôl. Pri

každom väzňovi sedeli dvaja a ešte jeden sa tam prechádzal. Tomáš bol v prostriedku a vôbec si nevšimol nič z toho, čo som vyťahovala z tašky. Sústredene pozeral na dcéru a povedal: „To už je taká veľká tá naša dcéra?“ A tá nespúšťala očí z jeho veľkých gombíkov a ťažkovala sa za nimi. A dozorca si vôbec nevšimol jedlo, ktoré som mu dávala.

● V Jáchymove ste tiež boli za ním?

Nebola, stále som dcéru kojila, bolo to pre nás veľmi ďaleko. Napokon onedlho zomrel, 10. apríla 1953.

● Takže vy ste sa takmer ani nevideli?

No však.

● A odvtedy ste vdova?

Áno.

● Bol manžel rehabilitovaný?

Bol, všetky potrebné doklady som poslala do ÚPN kvôli žiadosti o priznanie veterána protikomunistického odboja.

● Manžel bol nespravodlivo odsúdený a prišiel o život. No aj vy a vaša dcéra ste trpeli a iste nie bez následkov.

Teraz obidve bývame v tomto penzióne. Má sedemdesiat rokov, ale už deväť rokov je chorá, ani nehovorí. Ťažko sa mi s tým žije.

Eva Zelenayová

Z príhovoru Emílie Hrabovec pri odhalení sochy Štefana Mikuša

Svoj život obetoval za život Otca národa

Keď sa začiatkom roku 1920 na novozaloženej univerzite v Bratislave, príznačne pomenovanej po českom reformátorovi Komenskom, slovenským dejinám úplne cudzom, zakladala katedra „československých“ dejín, jej nový titulár, český historik husitstva a neskôr diplomat a politik Kamil Krofta, si do svojho denníka zapísal, že menovanie prijal s cieľom „dať Slovákom dejiny“, a tak ich „*duchovne pripútať k nám*“.

Za týmito slovami stálo pevné odhodlanie vykladať slovenské dejiny tak, aby ich subjektom nebol slovenský národ, ktorý podľa Kroftovho presvedčenia i vtedajšej ústavy nejestvoval, a ich cieľom nebolo spoznať pravdu o jeho dejinách a jeho duchovno-kultúrnej identite, hlboko zakorenenej v kresťanstve, ktoré laicistická politicko-ideologická doktrína československého štátu odmietala, ale tak, aby sa zo slovenských dejín odstránilo všetko, čo sa do vzorca vládnucej ideológie čechoslovakizmu nehodilo, a naopak umelo do nich vnieslo to, čo malo túto ideológiu historicky legitimovať, teda aby sa z historickej vedy stala služka vládnucej politicko-ideologickej doktríny a nepriateľ vlastného národa a jeho kresťanskej kultúry a duchovnosti.

Dlhé desaťročia takýchto manipulačných ofenzív a ideologického inžinierstva mali za následok, že sa Slováci stali národom s najvyššou mierou historického bezvedomia v Európe, s učebnicami, románmi a verejnými priestranstvami zaplnenými pseudohrdinami alebo priam nepriateľmi vlastného národa a jeho kresťanského dedičstva, národom, o ktorom priam paradigmaticky platí, čo pápež Benedikt XVI. s bolesťou konštatoval o postmodernej Európe, že sa stala otrokyňou zvláštnej nevôle voči sebe samej.

Jedným z dôsledkov tohto stavu je, že národ nepozná svoje dejiny, ich zmysel a nosné osobnosti, alebo ich pozná v takej deformovanej podobe, že ich odmieta. Kto dnes najmä z mladých ľudí, bezcieľne sa poľkajúcich od jedného počítača k druhému a hľadajúcich motiváciu i na to, aby ráno vstali z postele, vie, kto bol **Otakar Viťkovský**, slovenský vysokoškolák a vlastenec, popravený v roku 1951 ako 26-ročný len preto, lebo sa nevedel vzdať lásky k slovenskému národu a túžby po obnove jeho štátu? Kto vie, kto boli **Albert Púčik**, **Anton Tunega** a **Eduard Tesár**, príslušníci Bielej légie, popravení v roku 1951, keď ani jeden z nich ešte nemal ani tridsať, za svoje národné a protikomunistické cítenie? Kto vie, kto bol **Bernard Jaško**, ktorého ŠtB pri výsluchu vyhodila z okna a ktorého v roku 1951 ako 27-ročného popravili, lebo sa nechcel iba pasívne prizerať gniveniu národa komunistickou perzekúciou? Kto vie, kto bol **Rudolf Komandera**, v roku 1953 ako 32-ročný umučený v leopoldovskej väznici po päťročnom krutom väzení pre lásku k Slovensku a túžbu po obnove jeho štátnej nezávislosti? Kto vie, kto boli bratia **Ivan** a **Marián Štelcerovci** z Trenčína, najprv vylúčení z vysokoškolských štúdií a v roku 1955 odsúdení na drakonické tresty – Ivan na doživotie, lebo sa domáhali práva slovenského národa na vlastný štát? Kto vie, kto bol **Ferko Paňko**, mladý slovenský chlapec, kuriér Slovenského revolučného odboja, ktorý prenášal správy a ľudí cez prísne stráženú hranicu a po dlhých hodinách v ľadovej vode a útrapách ťažko ochorel a zvyšok života prežil v bolestiach a chudobe ochrnutý na posteli v Nemecku? Boli to nie stovky, ale tisíce čistých idealistických slovenských charakterov, ktorí obetovali svoje životy za

svoje slovenské presvedčenie, ale dnešné Slovensko o nich nič nevie a vedieť nechce. Ale národ bez úcty k tým najlepším spomedzi seba je prázdny a odumiera, rovnako ako štát bez úcty k pravde o svojich dejinách je odsúdený na rozvrät, pretože úcta k pravde je lakmusovým papierikom slobody a spravodlivosti, bez ktorých žiadne spoločstvo natrvalo neprežije.

Jednou z dlhých plejády osobností, ktoré patrili k tomu najlepšiemu, čo Slovensko malo, ale ku ktorým sa dnešné Slovensko nehlási, bol aj človek, ktorého si dnes osobitne pripomíname – Štefan Mikuš. O živote **Štefana Mikuša** nevieme veľa podrobností. Narodil sa do ťažkého obdobia krátko pred rakúsko-maďarským vyrovnaním, teda do rokov tvrdej maďarizácie, napriek týmto tlakom si však uchoval pevné slovenské povedomie. Rovnako pevná bola jeho katolícka viera, o ktorej svedčí aj to, že najstaršie z piatich detí, ktoré spolu s manželkou vchoval, Rudolf, sa stal kňazom, jezuitom, v roku 1939 prvým provinciálom novosformovanej samostatnej slovenskej provincie Spoločnosti Ježišovej a zohral dôležitú rolu v slovenských dejinách i v kontaktoch so Svätou stolicou, začo sa mu neskôr komunistické Československo odmenilo dlhoročným žalárom. Každodenný chlieb si Štefan Mikuš zarábala tvrdou prácou ako roľník, po celý život spätý s matičkou zemou. V istom zmysle teda možno povedať, že bol stelesnením slovenského človeka svojich čias, človek – Slovák. Vyvrcholením jeho života bol jeho záver, chvíľa, keď svoj život obetoval, aby zachránil život **Ota národa Andreja Hlinku.**

Písal sa 28. marec 1921, ktorý vtedy pripadol na veľkonočný pondelok. V Trnave sa vtedy konalo prvé valné zhromaždenie Kresťanského roľníckeho združenia. Zhromaždenia sa zúčastnilo veľa prominentných osobností: čerstvo vysvätený niriánsky biskup Karol Kmeťko, poslanec Dr. Jozef Buday, senátor Ing. Július Klimko, senátor Juraj Ďurčanský, ale aj poslanec zo susednej Moravy Josef Šamalík a predovšetkým Andrej Hlinka.

Vari najčastejším terčom útokov býval Andrej Hlinka, predseda Slovenskej ľudovej strany, zakladateľ modernej slovenskej masovej politiky, duša slovenského autonomizmu, charismatický rečník, stelesnenie slovenského a katolíckeho Slovenska, otec národa, kňaz a politik, ktorého ľudia milovali, lebo cítili, že je jedným z nich, že vyjadruje ich bolesti, že neváha pre nich obetovať vlastný prospech a slobodu a prebúdza v nich nádej. Politickí nepriatelia sa ho však báli, tým viac, že mu nedokázali byť rovnocennými protivníkmi. Preto ho nenávideli a pokúšali sa ho zlikvidovať nekalými praktikami: väzením, intrigami, ale viackrát aj fyzickými útokmi. Aj na zhromaždení v Trnave v marci 1921 bol Hlinka hlavným terčom, keď do školskej dvorany vtrhla skupina kričiacich sociálnych demokratov vedených českým redaktorom *Trnavského hlasu* Kocourkom.

Pre „demokratické“ spôsoby útočníkov bolo príznačné, že namiesto argumentov boli vyzbrojení iba nenávisťou, tehlami a ťažkými polenami. Jedným z nich udril rozzúrený útočník po hlave Štefana Mikuša, ktorý sa postavil na Hlinkovu obranu. Ťažko zraneného Mikuša odniesol jeho syn a priateľa domov do Ratkoviec, kde na šiesty deň zaopatrený sviatosťami odovzdal svoju dušu Pánovi. Príznačné bolo, že jeho posledné slová patrili Hlinkovi: ešte aj zomierajúci bol myšlienkami pri Hlinkovi a chcel vedieť, či zostal nažive.

Litecký Šveda opäť U Červeného raka

Predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda je nielen skvelý autor rozličných literárnych žánrov, ale všestranne nadaný umelec. V pondelok 23. augusta t.r. sa opäť predstavil v letnej čitárni U Červeného Raka v Bratislave ako bluesový gitarista a spevák so skupinou Veteráni zo Salon Doré. Ide o príležitostné zoskupenie veteránov slovenskej bluesovej scény (**Litecký Šveda, Turtev, Berežný, Stojka**), **folko-vo-gustovskej (Sojka)** a **mladej krvi (Horváth, Litecký Šveda jr.)** z rôznych skupín, ktorí si po vzore veselých starých jug bandov z 30. rokov odskočili spontánne pomuzicírovať na akustických nástrojoch, či takmer nástrojoch, bez nároku na vysokú umeleckú výpoveď s hlbokými psychologicko-spoločenskými presahmi.

Hoci, ako ozajstní veteráni, občasné reakcionársky osteň si nemôžu odpustiť. Na javisko prichádzali v hnedých dlhých kožených kabátoch. Prečo? „Keďže sa inšpirujeme staršou americkou muzikou z 20. a 30. rokov minulého storočia, tak sme si chceli tak štýlovo pripomenúť aj časy kovbojov,“ povedal Litecký Šveda. Oblečenie teda korešpondovalo s hudobným podkladom z mimoriadne sugestívnej úvodnej scény z filmu „Vtedy na Západe“. „Veď nie všetko, čo prichádza z Ameriky je zlé, to len v posledných rokoch sa marxistickým „neokonzervatívcom“ podarilo USA tak znechutiť pre celý svet,“ doplnil Litecký Šveda.

Veteráni zo Salon Doré je ponorná skupina, vyskytujúca sa na vysvietených festivaloch, ale aj v zadymených kluboch. Pokoncertovali si už po všetkých mestách, kluboch a festivaloch na Slovensku aj v zahraničí. **Hrajú prevažne bluesové štandardy z 30. rokov a spirituály v duchu Sanctified Jug Bandov, pomedzi to aj vlastné veci v podobnom štýle.** Zatiaľ najzaujímavejší koncert absolvo-

Veteráni zo Salon Doré.

Foto Eva Zelenayová

vali v roku 2006 v známej českej väznici Mírov, kde bol zavretý aj Andrej Hlinka.

V repertoári skupiny je aj pesnička **Skús zastaviť pokrok**: Nechcem spávať, nechcem vstávať / popíjať si či jedávať / zas som chytil do rúk slušné noviny / Kominternu, humanisti, aj korektné feministky / mažoretky tancujú mi po hlave / Diletanti, delikventi, defraudanti, devianti, / na titulke samá svetlá budúcnosť / Idioti, impotenti, intrigáni, informanti, ignoranti, imigranti / syfilis, cholera, vši a mor na nás / Dupem nohou, trieskam pästou, / hlava plná všivých kliešťov / neviem akým hrebeňom ich vyčesať / Už chcem spávať, aj jedávať, / so sliepkami ráno vstávať, / do pece som hodil všetky noviny / do pece SME dali všetky noviny / N-N-n-n – no - no – noviny. **(jls, zl)**

Rudolf Tibenský: Tango s pekelníkmi

Vydali Politickí väzni ZPKO, 2021

Rudolf Tibenský (1919-2006) literárne začínal v polovici 30. rokov. Už v mladom veku sa stal známym redaktorom a publicistom. Jeho život, podobne ako životy iných Slovákov, tragicky ovplyvnil rok 1945 a zánik prvej Slovenskej republiky. V rámci tzv. protištátneho sprisahania ho 26. septembra 1947 zatkla Štátna bezpečnosť. Na základe vykonštruovaných obvinení bol kruto vypočúvaný a mučený. V roku 1950 ho odsúdili na niekoľkoročné väzenie. Odpykal si ho v Jáchymovských koncentračných táboroch, o čom vydal svedectvo v knihe Jáchymovské peklo (1991).

Rudolf Tibenský

Tango s pekelníkmi

POLITICKÍ VÄZNI
PV ZPKO III. odboj

Svoj príbeh z roku 1947 prvý raz publikoval vo Svedectve v roku 1996. Tohto roku ho naša organizácia vydala knižne. O pohnútkach na napísanie tohto dielka sa zmieňuje v jeho úvode: „Päťdesiatročný sen, na ktorý trpím, sen stále sa opakujúci ako satanský tanec, veľmi často obsahuje nejasné prvky z môjho vyšetrovania Štátnou bezpečnosťou.“

Skúsenosť autora z bratislavskej väznice sú ďalším jasným dôkazom, že bezprávie a brutalita na Slovensko nevnikli s polnocou 25. februára 1948, ale oveľa skôr s príchodom sovietskej moci a návratom Československej republiky. **(ml)**

STALO SA

1. septembra 1846 vyšli v Skalici *Slovenskej pohľadi na vedí umeňja a literatúru*, náš najstarší kultúrno-vedecký časopis.

1. septembra 1867 bolo v Martine otvorené Slovenské evanjelické gymnázium.

1. septembra 1939 vypukla druhá svetová vojna.

1. septembra 1939 Slovenská armáda po boku nemeckého Wehrmachtu začala ťaženie proti Poľsku, aby pre krajinu zabezpečila opätovné získanie tých území, ktorých sa v roku 1920 a 1938 zmocnili Poliaci. Aktívna účasť na vojne proti susednému štátu vyvolávala u väčšiny obyvateľstva veľké rozpaky.

1. septembra 1950 ministerstvo národnej obrany zriadilo prvé Pomocné technické prápor (PTP). Boli to vlastne tábory nútených prác pre „politicky nespoľahlivé a asociálne osoby“, za aké komunistický režim považoval najmä kňazov, rehoľníkov, bohatších sedliakov, bývalých podnikateľov a slobodnejšie zmýšľajúcu inteligenciu. Do ich zrušenia v r. 1954 prešlo nimi zo Slovenska 5 500 osôb. Niektorých tam protiprávne držali aj celé štyri roky.

1. septembra 1992 schválila SNR Ústavu Slovenskej republiky. Pred hlasovaním zasadať miestnosť demonštratívne opustili poslanci za MKDH a Spolužitie, poslanci za KDH hlasovali proti. Za ústavu hlasovalo 114 prítomných poslancov, 16 bolo proti a 4 poslanci sa zdržali hlasovania.

4. septembra 1944 minister národnej obrany SR generál F. Čatloš ušiel do Banskej Bystrice a dal sa k dispozícii vedeniu československého vojska. To ho odovzdalo veliteľovi ruskej partizánskej brigády A. S. Jegorovovi, ktorý ho 14. septembra spolu s generálom J. Turanom deportoval do ZSSR. Tým sa otvoril prúd deportácií Slovákov do ZSSR, ktorý potom postihol niekoľko tisíc občanov SR.

5. septembra 1848 Michal Miloslav Hodža vydal vo Viedni manifest k slovenskému národu. Odsúdil maďarskú rozpínanosť a vyzval Slovákov do boja, za občiansku a národnú slobodu, za kráľa a národ slovenský.

6. – 7. septembra 1944 povstanci v Lipovskom Svätom Jáne v noci vyviekli 46-ročného katolíckeho farára Rudolfa Schedu z jeho fary a vo svätovánskej doline ho hrozne mučili. (Stáhovali mu kožu zo živého tela, dokaličili mu údy a trýznili ho, kým v strašných bolestiach neskončil.) Podobným spôsobom boli počas povstania partizánmi a povstalcami zavraždení katolícki kňazi: Anton Šalát, farár v Hájnikoch, Ján Nemec, farár v Lieskovci pri Humennom, klerik Imrich Teplan, študent 5. ročníka bohoslovnia.

7. septembra 1619 zomreli traja košickí mučeníci sv. Marek, Štefan a Melichar.

8. septembra 1938 prezident ČSR Edvard Beneš pozval poslanca HSLS Jozefa Tisu na politické rozhovory. Oznámil mu, že do riešenia národnostnej otázky v krajine budú zahrnutí aj Slováci.

8. septembra 1967 otvorili Bienále ilustrácií Bratislava.

9. septembra 1948 ÚV KSČ schválil zásady ostrého postupu proti tým, čo nesúhlasili s komunistickým režimom označovaných ako reakčné živly. Bolo rozhodnuté novelizovať zákon na ochranu republiky a prítvrdiť jeho trestné sadzby, zriadiť tábory nútenej práce, izolo-

vať nepohodlných ľudí vystavovaním z miest na vidiek, zostríť postup proti živnostníkom a bohatším roľníkom, nazývaných kulaci. Súčasťou opatrení boli aj zásobovacie výhody pre továrenských robotníkov, bezpečnostné sily a mocenské opory nového režimu.

10. septembra 1849 slovenská deputácia odovzdala cisárovi Františkovi Jozefovi pamätný spis podporený tridsaťtisíc podpismi. V ňom sa žiadalo, aby slovenský národ bol odlúčený od Maďarov a územie, ktoré súvisle obýva pod starým menom Slovensko sa stalo zvláštnou korunnou krajinou, bezprostredne podriadenou viedenskej vláde.

12. septembra 1683 spojené kresťanské vojská pod velením poľského kráľa Jána Sobieskeho a nemeckých kniežat porazili osmanskú armádu, ktorá od júla obliehala Viedeň.

12. septembra 1948 sa „SNR v Londýne“ premenovala na „SNR v zahraničí“. Jej predsedom bol Karol Sidor, gen. tajomníkom Peter Prídavok.

14. septembra 1947 poverenie vnútra vydalo správu o „odhalení protištátneho sprisahania na Slovensku“, ktorého cieľom malo byť obnovenie slovenského štátu a atentát na prezidenta Beneša. V skutočnosti to bola provokácia zosnovaná komunistami a podporovaná českými politickými stranami i prezidentskou kanceláriou. Následne sa rozbehlo zatýkanie, zatknutých bolo takmer dvetisíc osôb. Príslušníci Národnej bezpečnosti zaobchádzali so zaisťovanými brutálne a viacerí na následky „vypočúvania“ zomreli. Zakrátko sa už v tajnosti pripravoval veľký súdny proces s organizátormi tzv. protištátnej skupiny. Malo byť vynesených 14 trestov smrti. Februárový prevrat zmenil pôvodnú réžiu a preto boli tresty miernejšie.

14. septembra 1947 poverenie vnútra (Mikuláš Ferjenčík) oznámilo, že v Žiline bolo odhalené veľké sprisahanie proti republike. Zaisťovali 707 osôb, všetko bývalých členov HSLS. Išlo o tri rozličné skupiny: žilinskú (Tisove pohotovostné oddiely), do ktorej sa integrovali aj skupina novozámocká a banskoštiavnická (majora Šmigovského); druhú skupinu tvorili odbočky Slovenského akčného výboru založeného v zahraničí Dr. F. Ďurčanským; tretia skupina pozostávala z osôb, ktoré zastávali dôležité funkcie v štátnom a hospodárskom aparáte Slovenska. Obvinili ich, že chceli obnoviť Slovenský štát a pripravovali atentát na prezidenta Beneša. O niekoľko dní neskôr povereník vnútra M. Ferjenčík však vyhlásil, že nebol zhabaný nijaký materiál, ktorý by potvrdil prípravu atentátu na prezidenta.

14. septembra 1991 v Bratislave vznikla iniciatíva za spoločný štát, ktorá sa usilovala zachrániť rozpadajúce sa Československo. Jej protagonisti deklarovali, že boj za spoločný štát je aj bojom za demokraciu.

15. septembra 1944 ríšsky protektor v Čechách a na Morave Karl Herman Frank vydal nariadenie, na základe ktorého sa pokus o prekročenie hranice medzi Protektorátom a Slovenskom trestal smrťou.

15. septembra 1950 po tretíkrát uväznili spišského biskupa Jána Vojašáka.

15. septembra 1952 bol v Clevelande založený Slovenský ústav. Jeho zakladateľom bol Teodor Kojiš OSB.

15. septembra 1997 otvorili Pápežské

slovenské kolégium sv. Cyrila a Metoda v Ríme.

16. septembra 1848 na tajnom zhromaždení vo Viedni v hostinci u Šperla za účasti takmer 500 ľudí bola ustanovená Slovenská národná rada ako vrcholný orgán Slovákov v nastávajúcom ozbrojenom zápase za národné práva.

16. septembra 1862 otvorili v Revúcej prvé slovenské evanjelické gymnázium.

16. septembra 1950 Najvyšší súd v Prahe reformoval rozsudok Štátneho súdu v Bratislave proti skupine Púčik a spoločníci zo dňa 21. mája 1949 drastickým zvýšením trestov. Albert Púčik, Anton Tunega a Eduard Tesár dostali trest smrti. Ľudovít Gálik doživotie.

19. septembra 1536 uhorský snem článkom 46 uzákonil Bratislavu za hlavné mesto Ferdinandom Habsburským kontrolovanej časti Uhorska.

20. septembra 1922 české krajské spolky v USA žiadali o začlenenie autonómie Slovenska do Ústavy prvej ČSR.

21. septembra 1944 došlo v obci Sklené k masakru 187 karpatských Nemcov.

21. – 25. septembra 1945 sa pred Národným súdom v Bratislave konal proces proti veliteľovi nitrianskej posádky pplk. Jánovi Šmigovskému, pretože neprešiel so svojou posádkou na stranu povstalcov, ale zostal verný svojej prísahe Slovenskej republike. Odsúdili ho na smrť zastrelením a 9. októbra rozsudok vykonali.

22. septembra 1818 bola založená Prešovská gk. eparchia.

24. septembra 1762 sa vo Frankfurte nad Mohanom narodil Chatam Sofer, vlastným menom Moše Schreiber, najväčší židovský náboženský učenec 19. storočia. V roku 1806 sa stal rabinom bratislavskej židovskej obce. Založil vysoké rabínske učilište ješiva, ktoré sa čoskoro stalo známe po celej Európe. Zomrel v roku 1839 a je pochovaný v Bratislave.

27. septembra 1864 sa v Černovej, časti Ružomberka, narodil Andrej Hlinka – 157. výročie.

30. septembra 1938 sa Československá vláda podrobila diktátu Mnichovskej dohody. ČSR stratila približne jednu tretinu svojho územia i obyvateľstva. Tým sa začal rozklad československého štátu.

Koncom septembra 1946 Dr. Juraj Šujan, ktorý bol obžalobcom v procese proti Jozefovi Tisovi, vo svojich spomienkach zaznamenal, že na stretnutí všetkých predsedov senátov Národného súdu a prokurátorov Úradu obžaloby predseda Národného súdu Dr. Igor Daxner povedal: „Aby ste to všetci vedeli: Bol som spolu s niekoľkými predstaviteľmi odbojových zložiek na návšteve u p. prezidenta Dr. Beneša v Topoľčiankach. Keď sme už boli na odchode, požiadal som ho, aby som mohol u neho ešte pobudnúť ako predseda Národného súdu. Dôverne som sa ho opýtal, ako sa díva na Tisov prípad. Otvorene mi povedal: Tiso musí visieť. Hovorím vám to preto, lebo aj medzi nami sú takí, ktorí si prajú iný koniec“ (Rukopis Spomienky obžalobcu, s. 60 – 61).

V septembri 1948 boli pri preverovaní študentov tisicky mladých ľudí protiprávne vylúčené z vysokoškolských štúdií pre svoj triedny pôvod, politické alebo náboženské presvedčenie. Zaznávanie pozitívnych i ľudských práv sa stávalo normou nového režimu.

PRIPOMÍNAME SI

V septembri si pripomínáme významné životné jubileá týchto našich členov. Spomíname aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

50 rokov

Eva Röhrman Madová, Pukanec
7.9.1971

55 rokov

Renáta Brodňanská, Dolný Kubín
22.9.1966

65 rokov

Michal Vacula, Krškany 3.9.1956
Anna Benčatová, Banská Bystrica
29.9.1956

75 rokov

Ľudmila Lapáková, Čhtelnica 16.9.1946
Mária Mistríková, Brezno 20.9.1946

80 rokov

Milada Helešicová,
Mýto pod Ďumbierom 26.9.1941

82 rokov

Mária Lukáčová, Bardejov 26.9.1939
Milan Urban, Košice 7.9.1939
Veronika Polková, Klokočov 13.9.1939

84 rokov

Vlasta Hagarová, Bojnica 30.9.1937

85 rokov

Mária Oreská, Malacky 5.9.1936
Radomir Žingor, Martin 20.9.1936

86 rokov

Barbora Prihodová, Trebišov
20.9.1935

87 rokov

Štefan Baňás, Martin 17.9.1934
Jela Zajacová, Martin 8.9.1934

88 rokov

Irena Lichtmanneggerová, Širkovce
5.9.1933

89 rokov

Paulína Melková, Heľpa 30.9.1932

90 rokov

Ľubomír Hatala, Prievidza 23.9.1931
Marta Dammová, Bratislava 5.9.1931

*Jubilantom
srdečne blahozeláme*

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Minister vnútra SR Roman Mikulec sa rozhodol, že rezort už nebude viac financovať náš časopis Svedectvo a radikálne znížil našej organizácii výšku štátnej dotácie. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciame na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak nebude vychádzať,

akoby sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda neprajníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdú podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodláme aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na číslo účtu: **SK74 3100 0000 0040 0012 8109**, alebo sa kontaktujú na tel. číslo: **02-52 63 81 56**.

Darcom úprimne ďakujeme
Vedenie PV ZPKO
a časopisu Svedectvo

■ PRIPOMÍNAME

Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú **v pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 12.00 hod.**

Upozorňujeme našich členov, že mimo úradných hodín sa telefonicky nedovoľajú do kancelárie Predsedníctva PV ZPKO.

PRISPELI NA SVEDECTVO

JUDr. Peter Briňák, Bratislava 50 EUR
MUDr. Dagmar Pechová, Bratislava 10 EUR
Patrik Habo 200 EUR
Miloš Sečkář, Ružomberok 20 EUR
Pavol Mihalíč, Stupava 40 EUR
František Petrek, Levoča 20 EUR
Príspevok na Svedectvo 20 EUR
Michal Moncman, Bratislava 50 EUR
Ing. Viliam Zopp, Bratislava 10 EUR
Michal Malatinský 10 EUR
Marián Žalobín, Košice 100 EUR
Monika Chlebovič 50 EUR
Ing. Magdaléna Sulanová, Bratislava 300 EUR
Jozef Vabec, Nitrica 50 EUR
Viliam Horák, Bánovce nad Bebravou 5 EUR
Rudolf Sládkovič, SRN 100 EUR
Kotlebovci podporujú a rozvíjajú
O.Z. Banská Bystrica 3000 EUR
*Darcom vyslovujeme
úprimné poďakovanie*

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 93 rokov, 8. augusta 2021, zomrela **Anna ZACKOVÁ** z Visolaj, dlhoročná členka RP PV ZPKO v Ilave. Od roku 2009 nositeľka Čestného uznania za významné zásluhy o demokraciu a ľudské práva v boji proti komunizmu. Rozlúčka so zosnulou sa konala 10. augusta 2021 v kostole sv. Gála-opata a na cintoríne vo Visolajoch. Úprimnú sústrasť vyjadrili členovia RP PV ZPKO v Ilave.

† Vo veku nedožitých 86 rokov, 26. júla 2021, zomrel **František KVANTA** z Hlohovca, dlhoročný člen RO PV ZPKO v Trnave. Rozlúčka so zosnulým sa konala 30. júla 2021 na cintoríne v Hlohovci za účasti rodiny.

*Pozostalým vyslovujeme
úprimnú sústrasť*

● **Malé kníhkupectvo Svojet** v bratislavskej Liga pasáži ponúka knihy, ktoré inde nekúpíte. Historickú, vlasteneckú literatúru bez politickej korektnosti, zborníky, kalendáre a časopisy vrátane Svedectva. Otváracie hodiny v pondelok až štvrtok sú od 10.00 do 13.00 a od 13.30 do 16.30, vo štvrtok do 17.30 hod. V piatok od 9.00 do 13.00 a od 13.30 do 14.30 hod. Informácie na 0903 946 718.

Kníhkupectvo Svojet

Predajňa vydavateľstva MS

Dunajská 18
Liga Pasáž
811 09 Bratislava

Telefón: 0903 946 718
Email: kniha.svojet@gmail.com
Web: www.svojet.sk

Helena Halková, PV- Zväz protikomunistického odboja III. odboj, Tatranská 10, 974 11
Banská Bystrica

Zväz protikomunistického odboja	
Dátum: 11. 8. 2021	
Podacie číslo:	Číslo spisu: 150
Prílohy:	Výdavky: JAL

Vážený pán minister Mikulec,

srdečne Vás pozdravujem.

Som vdova po politickom väzňovi Antonovi Halkovi- Helena Halková. Veľmi som bola sklamaná, keď som sa dozvedela, že koľko financií dostala naša organizácia Politickí väzni- Zväz protikomunistického odboja III. odboj na činnosť v roku 2021. Pán minister, je to výsmech politických väzňov. Vy ste určite nijakého politického väzňa nestretli, ani o nich nič neviete, keď ste ich dali na úroveň nejakého pochybného erotického združenia.

Rada by som Vám jedného politického väzňa predstavila. Bol to môj manžel. Ako 20 ročného ho odsúdili na 14 rokov väzenia za pokus o emigráciu, počas základnej vojenskej služby. Počas pobytu v Leopoldove sa sťažoval na zlé podmienky a zaobchádzanie s nimi vo väzení, za čo dostal ďalších 4,5 rokov. Takže spolu bol odsúdený na 18,5 rokov. Z toho si odsedel 17,5 rokov. Prepustený bol až po revolúcii. Po prepustení z väzenia bol telesne a najmä psychicky zlomený. Trpel ťažkými depresiami. Ešte po rokoch väzenia, keď zbadal muža v maskáčoch, skákal do pozoru. Mal problém zamestnať sa. Aj keď ho niekde prijali do zamestnania, čoskoro ho prepustili, lebo jeho zdravotný stav nebol spôsobilý na vykonávanie akejkoľvek práce. Stalo sa, že nemal prácu, ani invalidný dôchodok mu nechceli dať. Dokonca nedostával nijakú podporu. Chorý človek, bez akéhokoľvek príjmu. Stále mi hovoril, že on je občan II. kategórie. Keď sme išli vo výťahu s viacerými ľuďmi, tak sa utiahol do kúta a sklonil hlavu. Čušal tam, kým sme neboli sami. Keď som sa ho pýtala, prečo sa tak správa, tak mi povedal: „Mne ľudia strašne ublížili, ja už nikomu neverím!“

Manžel zomrel na následky väzenia pri nedožitých 58 rokoch.

Pán minister, je to len jeden z toho obrovského množstva, ktorí trpeli za slobodu a vieru. Ja verím, že dotácia 40.000.-€ nie je Vaším posledným rozhodnutím a že sa pre nás ešte nejaké financie nájdu.

Pán minister, nezabúdajte, že všetko je dočasné!

S pozdravom

Helena Halková, predsedníčka
PV-ZPKO Banská Bystrica

Halková

V Banskej Bystrici, 9.8.2021

Na vedomie: PV-ZPKO III.odboj, Obchodná 52, 811 06 Bratislava